WYNIA'S WEEK

Rutte is in Den Haag nog steeds alomtegenwoordig. Dus waarom al die heisa van linkse VVD-dissidenten?

Posted on 24 juli 2024 by Roelof Bouwman

Volgens een beroemde quote van erelid Hans Wiegel kent de VVD geen vleugels, maar hoogstens 'vlerken'. Het is de vraag of die analyse nog up-to-date is.

Ruim 1200 sympathisanten, onder wie 765 (voormalige) VVD-leden ondertekenden de afgelopen weken een brief waarin het hoofdbestuur van de partij werd gemaand de regeringssamenwerking met de PVV te heroverwegen.

Ronkend

Onder het ronkende opschrift 'Vrijheid, respect en fatsoen. Liberalisme weer terug in de VVD' trokken de twintig initiatiefnemers van de brief stevig van leer. 'We maken gedrag en zaken mogelijk, die vorig jaar nog ondenkbaar waren in het

bestuur van ons land. We maken ons grote zorgen over de coalitie waar wij in zijn gestapt. De politiek die wordt bedreven door partners uit deze coalitie past niet bij ons. We zijn volgens de *boiling frog*-dynamiek terechtgekomen in een situatie waar we als liberale partij nooit in terecht hadden mogen komen. We tolereren schadelijke situaties veel te lang en we verliezen de kracht om daar nog uit te komen.'

De brief kreeg veel media-aandacht, ook *Wynia's Week* liet zich niet onbetuigd. Het broeit bij de VVD, iedereen kon het nu zien.

Inmiddels zijn er nieuwe ontwikkelingen. Die duiden erop dat de initiatiefnemers van de brief door de partijtop zeer serieus worden genomen. Zo staat er voor eind augustus een bijeenkomst gepland van de briefschrijvers met de Tweede Kamerfractie van de VVD, volgens een interne update van eerstgenoemden 'om te kijken hoe we elkaar gaan versterken': 'We merken dat veel VVD'ers willen aanhaken en meedenken met ons initiatief. De energie de daarbij vrijkomt is heel gaaf.'

Het gekozen moment – eind augustus – heeft verwachtingen gewekt. Op 17 september is het Prinsjesdag, direct daarna beginnen de Algemene Politieke Beschouwingen. Is het wellicht de bedoeling dat de dissidente VVD'ers bij de Tweede Kamerfractie ideeën mogen aandragen voor dat belangrijke debat? Dat zou natuurlijk nóg gaver zijn.

Monopolie op Liberaal Denken

Volgens een onbevestigd gerucht moet er eerst nog wel een hobbel uit de weg worden geruimd. De website van de briefschrijvers heet namelijk liberalevvd.nl. Dat kan worden geïnterpreteerd als onrechtmatig gebruik van de partijnaam en suggereert bovendien dat de dissidenten over een monopolie op Liberaal Denken zouden beschikken. 'Niet-liberale VVD'ers bestaan niet,' schreef partijvoorzitter Eric Wetzels op 12 juli in een mail aan de leden. Dat was geen toevallige oprisping.

Er is ook nieuws over de in 2022 opgerichte appgroep 'De Nieuwe VVD'. Dat is eveneens een vehikel van liberalen die hun partij naar links proberen te trekken; de belangrijkste beheerders zijn Erik Verweij, VVD-raadslid in Rotterdam, en Maarten Bakker, VVD-fractievoorzitter in Nijmegen, tevens mede-initiatiefnemers van de brief aan het hoofdbestuur. Onlangs meldde zich een prominent nieuw lid bij de

appgroep: de vorige maand met 31.569 voorkeurstemmen gekozen VVD-Europarlementariër Anouk van Brug. Al eerder sloten de voormalige liberale bewindslieden – nu Tweede Kamerleden – Eric van der Burg en Christianne van der Wal zich aan.

Kabinetsbeleid uit de koker van D66

De linkervleugel van de VVD vindt steeds meer gehoor, zo lijkt het. Toch zou het verkeerd zijn om te doen alsof dat heel vanzelfsprekend is. Want waar maken de progressieve liberalen zich eigenlijk zorgen over?

De politieke erfenis van Mark Rutte bestaat uit kabinetsbeleid dat sinds 2017 hoofdzakelijk uit de koker kwam van zijn belangrijkste coalitiepartner D66. Niets wijst erop dat die erfenis nu wordt verkwanseld. Ruttes epigonen én zijn beleidskeuzes zijn in Den Haag nog steeds springlevend en alomtegenwoordig. Want ga maar na:

Ruttes opvolger als partijleider is sinds augustus 2023 Dilan Yeşilgöz. Ze was – nadat Klaas Dijkhof en Jeanine Hennis niet beschikbaar bleken – de voorkeurskandidaat van de door Rutte gedomineerde partijtop.

De nieuwe liberale vicepremier Sophie Hermans is een voormalig politiek assistent en 'tassendrager' van Rutte. Als minister van Klimaat en Groene Groei, zo zei ze onlangs in de Tweede Kamer, is het haar inzet om de klimaatdoelen van Parijs te halen en het werk van haar D66-voorganger Rob Jetten, klimaatminister in RutteVier, voort te zetten. 'Hij heeft hier de afgelopen jaren keihard voor gewerkt en met resultaat. En daar gaan we mee door.'

De nieuwe liberale minister van Justitie en Veiligheid is David van Weel. Hij was tussen 2016 en 2020 raadsadviseur Buitenlandse Zaken en Defensie van Rutte. Hij vergezelde de premier bij diens bezoeken aan het Witte Huis, onderhield de contacten met de buitenlandadviseurs van andere regeringsleiders en deed de G20-advisering.

Ook de nieuwe liberale minister van Financiën Eelco Heinen is een typische Rutte-liberaal: hij debuteerde in 2011 op het Binnenhof als beleidsadviseur en werd daarna hoofd beleid, politiek secretaris en – in 2021 – Tweede Kamerlid. *De Volkskrant* typeerde hem onlangs als 'een financiële houwdegen die zweert bij een

kleine overheid' en 'daarom de perfecte kandidaat om de PVV op financieel gebied bij de les te houden'.

Nog een typische Rutte-VVD'er: de nieuwe minister van Defensie Ruben Brekelmans. Voor hij in 2021 Tweede Kamerlid werd, was hij onder meer politiek assistent van VVD-staatssecretaris Mark Harbers (Asiel en Migratie). Brekelmans belichaamt vooral de continuïteit tussen het Oekraïnebeleid van het vorige en het huidige kabinet. Daar zit geen streepje licht tussen. Op de NAVO-top in Washington zei Brekelmans twee weken geleden dat de productie van wapens en munitie enorm moet worden opgeschaald om het land te kunnen blijven steunen. 'Als we willen dat Oekraïne de oorlog wint en als we willen dat Oekraïne weer de overhand krijgt, zullen we meer moeten leveren.'

Euroscepsis blijft taboe

De al genoemde Eric van der Burg, voorheen staatssecretaris Asiel en Migratie in Rutte IV en de lieveling van de liberale linkervleugel, is nu woordvoerder buitenlandse zaken van de Tweede Kamerfractie. Op die post zal hij ervoor zorgen dat – net als in de Ruttejaren – euroscepsis in de VVD-gelederen taboe blijft. Het electorale succesnummer van Frits Bolkestein uit de jaren negentig staat al heel lang niet meer op het liberale menu. Van der Burg is de laatste VVD'er die daar spijt van heeft.

Laten we tot slot ook de nieuwe premier niet onvermeld laten. Nee, geen VVD'er uit de school van Rutte, maar een voormalig topambtenaar die tot 2021 lid was van de PvdA. Maar wie prees hij kort na zijn aantreden de hemel in als voorbeeld en 'inspiratie'?

De linkervleugel van de VVD zou misschien eens wat minder moeten klagen. Het tijdperk-Rutte is in Den Haag nog lang niet voorbij.

Roelof Bouwman *is columnist en adjunct-hoofdredacteur van Wynia's Week. Hij schrijft over politiek, geschiedenis en media.*

Wynia's Week *is jarig! Bent u al donateur? Doneren kan op verschillende manieren. Hartelijk dank!*